

STORTINGET

Innst. 348 L

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 81 L (2025–2026)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i politiloven (generell bevæpning av politiet)

Til Stortinget

Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i politiloven § 6 femte ledd om bevæpning av politiet. Det foreslås å erstatte hjemmelen for Politidirektoratet til å beslutte at politiet skal være bevæpnet i daglig tjeneste, med en bestemmelse om at politiet i alminnelighet skal være bevæpnet med skytevåpen i tjenesten. Politidirektoratets myndighet til å gi nærmere bestemmelser om omfanget av bevæpningen foreslås videreført, men med noen justeringer. Det foreslås presisert at direktoratet skal gi bestemmelser om tjenestetyper og oppdrag som kan utføres ubevæpnet.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, June Trengereid Gruer, Erik Hager, Farukh Qureshi og Kristine Løfshus Solli, fra Fremskrittspartiet, Anette Carnarius Elseth, lederen Jon Engen-Helgheim, Finn Krokeide og Stian Storbukås, fra Høyre, Mahmoud Farahmand og Mari Holm

Lønseth, fra Senterpartiet, Bent-Joacim Bentzen, fra Miljøpartiet De Grønne, Julie E. Stuestøl, og fra Kristelig Folkeparti, Hans Edvard Askjer, viser til at Norge historisk sett har hatt et politi som ikke har vært generelt bevæpnet i den daglige tjenesten. Dette følger av tidligere politilov, hvor det fremgår at bestemmelser om bevæpning fastsettes i våpeninstruksen. Etter dagens regelverk er myndigheten til å beslutte bevæpning i daglig tjeneste lagt til Politidirektoratet, jf. politiloven § 6 femte ledd. Det fremgår av bestemmelsen at:

«Politidirektoratet kan beslutte at politiet skal være bevæpnet i daglig tjeneste. Politidirektoratet gir nærmere bestemmelser om omfanget av bevæpningen, herunder knyttet til tid og sted, oppdragets art og på annen måte.»

Komiteen merker seg at Justis- og beredskapsdepartementet i proposisjonen foreslår endringer i politiloven § 6 femte ledd om bevæpning av politiet. Departementet foreslår å erstatte Politidirektoratets hjemmel til å beslutte bevæpning i daglig tjeneste, med en bestemmelse om at politiet i alminnelighet skal være bevæpnet med skytevåpen i tjenesten.

Komiteen viser videre til at det i proposisjonen foreslås å videreføre Politidirektoratets myndighet til å gi nærmere bestemmelser om omfanget av bevæpningen, med enkelte justeringer. Det foreslås blant annet en presisering av at direktoratet skal gi bestemmelser om hvilke tjenestetyper og oppdrag som kan utføres ubevæpnet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, mener

generell bevæpning av politiet vil skape en tryggere hverdag for både politi og innbyggere. Dagens trusselsituasjon har blitt kraftig forverret, og vi har stadig oftere sett behov for at politiet er bevæpnet. Ved terrorangrep, trusselsituasjoner eller andre alvorlige voldsepisoder kan sekunder skille mellom liv og død. Fremskutt lagring av våpen i tjenestebil og tiden det tar å bevæpne seg, kan med andre ord i gitte tilfeller utgjøre forskjellen på liv og død.

Flertallet viser til at norsk politi er svært godt utdannet, er godt trent og har generelt gode holdninger. Dette skaper høy tillit i befolkningen, og det gjør også norsk politi godt egnet for generell bevæpning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Norge har et politi som nyter høy tillit i befolkningen, og politiets bruk av skytevåpen er lav og stabil.

Disse medlemmer viser til at de senere årene har vært en økning i antallet kriminelle nettverk med betydelig voldspotensial, og at trusselnivået over tid har ligget på et relativt høyt nivå. Disse medlemmer viser til at dette var bakgrunnen for innføringen av generell bevæpning av politiet i 2025, og mener at erfaringene hittil og høringsinnspillene som er gitt i forbindelse med Prop. 81 L (2025–2026), tilsier at ordningen med generell bevæpning bør innføres for å gjøre politiet bedre i stand til å respondere raskere på alvorlige og uventede hendelser for å redde liv og ivareta egen sikkerhet.

Disse medlemmer viser til at politiets sivile preg ikke alene beror på hvorvidt politiet er bevæpnet i daglig tjeneste eller ikke, men påvirkes av flere forhold. Et viktig moment er hvordan politiet opptrer i møte med innbyggerne. Selv om det besluttes generell bevæpning, vil politiet likevel kunne være ubevæpnet i situasjoner og oppdrag hvor det ikke er behov for bevæpning.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at det er klare rammer for bevæpning, og at det også forankres i loven at enkelte tjenestetyper og oppdrag fortsatt kan utføres ubevæpnet. Disse medlemmer mener også det er riktig at den nærmere innrammingen av den generelle bevæpningen fastsettes av Politidirektoratet på bakgrunn av politifaglige vurderinger. Disse medlemmer støtter departementets vurdering av at det er politiet som er best egnet til å vurdere om det enkelte oppdrag bør utføres uten bevæpning, på bakgrunn av risikovurderinger og informasjon om det enkelte oppdraget. Disse medlemmer vil likevel understreke at direktoratets innramming av generell bevæpning tydelig bør identifisere situasjoner der avvæpning skal vurderes, herunder for eksempel i forbindelse med forebyggende arbeid, tillits- og relasjonsbygging og/eller hensynet til barn og andre særlig sårbare personer. Disse medlemmer viser til at departementet i pro-

posisjonen trekker frem at relevante hensyn som vil kunne begrunne unntak, vil kunne være polititjeneste rettet mot barn og unge, herunder i form av skolebesøk og forebyggende oppdrag, vakt hold på sykehus, kontakt med pårørende eller der tjenestepersoner vitner i retten.

Etter disse medlemmers syn er det viktig at den planlagte evalueringen av den generelle bevæpningen av politiet gjennomføres etter en femårsperiode, og disse medlemmer mener også det er positivt at Politidirektoratet har satt ut et forskningsoppdrag til Universitetet i Umeå for å innhente og systematisere kunnskap om, blant annet, hvordan generell bevæpning i politiet blir praktisert.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er mange faktorer som påvirker politiets omdømme og hva slags politi samfunnet ønsker seg. Det aller viktigste er den enkelte tjenestepersons evne til å møte publikum på en måte som løser samfunnsoppdraget. Å håndtere hele spennet fra myke serviceoppdrag til skarpe situasjoner som krever maktbruk, stille høye krav til utøvelsen av politirollen. Samfunnet forventer med rette et politi med høy kunnskap, høy etisk standard og en god kommunikasjonsevne.

Disse medlemmer mener at avgjørelsen om bevæpning bør baseres på kunnskap fra dem som faktisk kjenner den operative hverdagen politiet står i. Det er svært positivt at det nå etter mange år endelig innføres generell bevæpning av norsk politi. Dette er et riktig og nødvendig skritt som Fremskrittspartiet lenge har arbeidet for. Disse medlemmer viser til Innst. S. nr. 145 (2005–2006), hvor Fremskrittspartiet allerede den gang påpekte politiets behov for å bære våpen.

Disse medlemmer understreker at operativt politipersonell både den gang, og nå i dag, er de som er aller best kvalifisert og egnet til å vurdere de operative behovene knyttet til bevæpning, og at politikerne burde lytte til disse.

Disse medlemmer påpeker at lovforslaget regjeringen nå fremmer, innebærer en oppfølging av forslaget Fremskrittspartiet fremmet for Stortinget 18. februar 2025, jf. Dokument 8:89 S (2024–2025). Da det ble klart at det eksisterte et parlamentarisk flertall for permanent, generell bevæpning av politiet, utfordret Fremskrittspartiet regjeringen på håndteringen av dette i Stortingets muntlige spørretime 9. april 2025. Disse medlemmer er tilfredse med at denne saken ikke lenger overlates til løpende beslutninger fra Politidirektoratet, men at lovforslaget tvert imot utgjør en fullverdig gjennomføring av Fremskrittspartiets kjernepolitikk: At politiet i alminnelighet skal være bevæpnet med skytevåpen i tjenesten.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at en rekke aktører, i forbindelse med Justis- og beredskapsdepartementets høring, fraråder generell bevæpning av norsk politi. Dette medlem er enig med disse og støtter ikke den foreslåtte lovendringen.

Subsidiært mener dette medlem at lovfestingen av generell bevæpning bør være tidsbegrenset. Dette medlem viser til at det synes å være bred politisk enighet blant de som støtter generell bevæpning av politiet, om at behovet er knyttet til en uønsket samfunnsutvikling, og bevæpning av politiet er ikke et mål i seg selv, men en konsekvens av et endret kriminalitets- og trusselbilde. Dette medlem mener at Stortinget ikke bør legge til grunn at samfunnsutviklingen bare kan gå i én retning, men at det bør være en politisk ambisjon å snu utviklingen, redusere kriminaliteten, bekjempe kriminelle nettverk og styrke tryggheten i samfunnet på en måte som på sikt kan redusere behovet for generell bevæpning. En lovfesting av generell bevæpning bør etter dette medlems syn derfor ikke utformes som om dagens kriminalitets- og trusselbilde nødvendigvis er en varig normalsituasjon.

Dette medlem mener at Stortinget etter en avgrenset periode bør ta aktivt stilling til om generell bevæpning fortsatt er nødvendig. En slik ordning vil sikre demokratisk kontroll med et prinsipielt spørsmål av stor samfunnsmessig betydning. Dette medlem viser til at også Justis- og beredskapsdepartementet understreker at spørsmålet om bevæpning ikke bare berører politiet, men hele samfunnet, og at det er et politisk og prinsipielt spørsmål av samfunnsmessig betydning.

Dette medlem viser til at det også i annen lovgivning er benyttet tidsbegrensede bestemmelser, der regler gitt i eller i medhold av loven gis varighet bare frem til et bestemt tidspunkt. Dette gjelder blant annet lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger § 28, hvor det er fastsatt at regler gitt i eller i medhold av loven har varighet til 31. desember 2029. En tilsvarende lovteknikk bør etter disse medlemmers syn benyttes for politiloven § 6 femte ledd.

Dette medlem mener på denne bakgrunn at politiloven § 6 femte ledd bør gis en varighet på tre år. Der som Stortinget innen utløpet av denne perioden ikke vedtar å opprettholde eller forlenge bestemmelsen, bør bestemmelsen falle bort. Ved bortfall av politiloven § 6 femte ledd vil utgangspunktet igjen være at politiet ikke er generelt bevæpnet i tjenesten, men at bevæpning skjer etter de øvrige reglene i politiloven og våpeninstruksen, slik ordningen var før lovfestingen av generell bevæpning.

Dette medlem merker seg at departementet i proposisjonen skriver at det tas «sikte på at det etter en fem års tid foretas en evaluering av erfaringene med innføringen av generell bevæpning». Dette medlem mener det er avgjørende at lovendringen evalueres fortløpende på en grundig og god måte, og at Stortinget får denne fremlagt som grunnlag for å ta stilling til om trusselbildet tilsier at bevæpningen kan oppheves, og som utgangspunkt for eventuell justering av bestemmelsen og annen oppfølging. Dette medlem mener dessuten at fem år er lenge å vente med å evaluere en av de største endringene for politiet i nyere historie.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ved endring i politiloven § 6 femte ledd om bevæpning av politiet sørge for at denne gjøres tidsbegrenset med en varighet på tre år, og at lovendringen evalueres fortløpende. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget senest innen tre år med forslag til hvordan evalueringen skal følges opp.»

Dette medlem viser til at flere instanser i departementets høringsrunde tok opp begrepsbruken i lovforslaget. Politidirektoratet mener det bare er politiets innsatspersonell som kan bevæpnes, selv om begrepet «politi» benyttes i lovteksten, mens både Kripos og Politihøgskolen mener at ordlyden bør endres fra «politiet» til «politiets innsatspersonell». Dette medlem vil understreke at ansatte i politiet som ikke er innsatspersonell, ikke skal være bevæpnet i tjeneste.

Ved en lovfesting om generell bevæpning mener dette medlem at det må tydeliggjøres unntak i situasjoner hvor politiet ikke skal være bevæpnet, for eksempel i møte med barn og mennesker i sårbare situasjoner som ikke innebærer risiko som gjør bevæpning nødvendig, og der bevæpning kan virke spesielt støtende.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen ved endring i politiloven § 6 femte ledd om bevæpning av politiet sørge for at denne gjøres tidsbegrenset med en varighet på tre år, og at lovendringen evalueres fortløpende. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget senest innen tre år med forslag til hvordan evalueringen skal følges opp.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i politiloven
(generell bevæpning av politiet)

I

I lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet gjøres følgende endringer:

§ 6 femte ledd skal lyde:

Politiet skal i alminnelighet være bevæpnet med skytevåpen i tjenesten. Politidirektoratet skal gi nærmere bestemmelser om omfanget av bevæpningen, herunder om tjenestetyper og oppdrag som kan utføres ubevæpnet.

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.

Oslo, i justiskomiteen, den 26. mai 2026

Jon Engen-Helgheim

leder og ordfører